

Η ΕΥΤΕΡΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Μ Ε

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Φυλλιδ. 38.

Τόμος Β΄.

Εκδίδεται δις τοῦ μηνός.

Ἐρ Ἀθήναις, τῇ 15 Μαρτίου 1849.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΦΟΥΡΙΕ.

—

Ἀλλοίμονον εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν Ἑλλήνων ὅταν πᾶσι εἰς χεῖρας ξένων σοφῶν! Ἐκτὸς ἐντίμων τινῶν ἐξαίρεσεων, δὲν εἶναι εἶδος βασάνων καὶ στρεβλώσεων εἰς τὸ ὅποιον αἱ ἀρμονικώταται αὐτῆς λέξεις δὲν ὑποβάλλονται, ὡσάκις πρόκειται νὰ βαπτισθῶν εἰς τὴν ἑλληνικὴν κολυμβήθραν αἱ νεώτεροι τῶν ἐφευρέσεων. Παράδειγμα ὁλόκληρος ἡ ὀνοματολογία τῆς χημείας. Καθὼς ποῖος ἐξ ἡμῶν ἤθελε μαντεύσει, ἂν κατὰ τύχην δὲν τὸ ἔμαθεν, ὅτι τὸ Phalanstère, Φαλαρσιήριον, εἶναι λέξις ἑλληνικὴ, καὶ σημαίνει δῆμος καὶ συνοικία φαλαγγιτῶν; Ὅστις θέλει νὰ μάθῃ τίνες οἱ φαλαγγῖται οὗτοι, καὶ τί τὸ φαλαρσιήριον, ἂς θυσιάσῃ ὀλίγας στιγμὰς ἀναγινώσκων τὴν ἐξῆς βιογραφίαν τοῦ περιωνύμου πατρὸς καὶ πατριάρχου τῶν τρισολβίων τούτων θνητῶν, τοῦ, κατὰ τὴν ἔκφρασιν αὐτῶν τῶν ιδίων, ζητήσαντος καὶ εὐρόντος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

Φραγκίσκος Κάρολος ὁ Φουριέ ἐγεννήθη εἰς τὴν γαλλικὴν πόλιν Βεζανσῶν, τὴν 7 ἀπριλίου 1772, χρηματίσας υἱὸς ἐμπόρου τινὸς τῆς ῥηθείσης πόλεως. Ἀφοῦ ἐτελείωσε τὰ μαθήματά του εἰς τὸ ἐκεῖ γυμνά-

σιον, ὁ πατὴρ του τὸν παρέλαβεν εἰς τὸ ἐμπορικόν του κατάστημα· μολοντί δὲ ἀπεστρέφετο παιδιόθεν τὴν ἐμπορίαν, φαίνεται ὅτι ἡ τύχη τὸν κατεδίκασε νὰ διέλθῃ εἰς αὐτὴν τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἡμερῶν του, διότι, καὶ κατὰ τὸ 1827 ἀκόμη, μετὰ πολλὰς τοῦ βίου αὐτοῦ περιπετείας, τὸν εὐρίσκουμεν διευθύνοντα τὴν ἐμπορικὴν ἀλληλογραφίαν ἀμερικανικῆς τιнос οἰκίας ἐν Πηρισίοις. Τὴν πατρικὴν του περιουσίαν ἔχασε σχεδὸν ὁλόκληρον κατὰ τὸ 1793, περιπλεχθεὶς εἰς τὰ φρικώδη συμβάντα τῆς πολιορκίας τοῦ Λυῶν.

Διαρκούσης τῆς ἐπαναστάσεως, ὑπηρετήσε τὴν πατρίδα του δύο ἔτη στρατιωτικῶς· ἐπανελθὼν μετὰ ταῦτα εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον, ἐνησχολήθη συγγραμμάτων καὶ καθυποβάλλων εἰς τὸ Διευθυντήριον διαφορὰ σχέδια περὶ ἐσωτερικῆς ἀμύνης, τὰ ὅποια ὁ διευθύνων τότε τὰ στρατιωτικὰ περιβάτης Καρνώ ἔκρινεν ἄξια προσοχῆς. Καὶ κατὰ τὸ 1803, ἐδημοσίευσεν εἰς Λυῶν διάτριβὴν ἐπιγραφομένην «Πῆπειρωτικὴ Τριαρχία», ἣτις εἴλκυσε ἐπ' αὐτοῦ τὴν προσοχὴν τοῦ Ναπολέοντος.

Ἰδοὺ τὰ μόνυ συμβεβηκότα τοῦ βίου τοῦ Φουριέ, τὰ συνδέοντα τὴν μνήμην αὐτοῦ μετὰ γενικά περιστατικά τῶν χρόνων καθ' οὓς ἔζησεν. Ἡ βιογραφία του ἤθελε τελειώσῃ μετὰ τὴν ἀπλὴν σημείωσιν ὅτι

Ὁ Κάρλος Φουριέ.

ἀπέθανεν εἰς Παρίσιους τὴν 10 ὁκτωβρίου 1837, ἄγματος καὶ πτωχός, ἂν ὁ ἀνὴρ οὗτος δὲν ἦτον ἀρχηγὸς συστήματος, ἂν δὲν ἐθάρρευεν εἰς τὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν τὴν ἐπιστημότητα τὴν ὁποίαν δὲν εὗρεν εἰς τὸν κόσμον τῶν πράξεων.

Ὁ Φουριέ ἐξέθεσε τὸ σύστημά του εἰς τέσσαρα συγγράμματα ὑπὸ τὰς ἐξῆς ἐπιγραφάς· Θεωρία τῶν τεσσάρων κινήσεων· Θεωρία τῆς παγκοσμίου ἐνότητος, ἥτοι περὶ οἰκιακοῦ καὶ γεωργικοῦ συνεταρισμοῦ· Περί τοῦ νέου βιομηχανικοῦ καὶ συνεταρικοῦ κόσμου· Περί ψευδοῦς βιομηχανίας. Τὸ κυριώτερον καὶ πληρέστερον τῶν συγγραμμάτων τούτων εἶναι τὸ δεύτερον.

Ἄν ἐξαιρέσωμεν τοὺς θεμελιωτὰς τῶν θρησκειῶν, ὀλίγους ἀρχηγούς συστημάτων εὐρίσκομεν ἔλκυσαν τὰς τόσον τὴν ὑπόληψιν καὶ ἀγάπην τῶν μαθητῶν αὐτῶν ὡς τὸν Φουριέ· καὶ ὀλίγοι ἴσως ἐδείχθησαν τῆς ὑπολήψεως καὶ ἀγάπης ταύτης ἀξιώτεροι. Ἡ σχολὴ τῶν κοινωνιστῶν ἢ κοινωνιολόγων ἀνεπτύχθη καὶ διηρέθη τόσον κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη, ὥστε ματαίως ἤθελε ζητῆσαι τις τὴν ἀρχικὴν ἐνότητα τῶν σκοπῶν καὶ τῶν θεωριῶν αὐτῆς· δόγματα παράδοξα, μέσα παραδοξότερα, παρήλλαξαν, παρεμόρφωσαν, ἠσχημίσαν τὰ πάντα. Εἰς τὸ χάος τοῦτο, τὸ ἀχνὲς καὶ δυσεξερευνήτον, ἤμποροῦμεν νὰ διακρίνωμεν τὸν Φουριέ, ὡς τὸν ἀθωότερον, τὸν φιλάνθρωπότερον, τὸν ἐρασιμώτερον τῶν κοινωνιστῶν. Ἄς ἐνδιατρίψωμεν ὀλίγον εἰς τὰς θεωρίας του, ὡς εἰς ὥραιον καὶ γλυκὺ ὄνειρον.

Σκοπὸς τοῦ συστήματος τοῦ Φουριέ εἶναι ἡ παγκόσμιος εὐδαιμονία· δὲν ἐννοεῖ εὐδαιμονίαν ὠχρὰν,

μονότονον, ἀποφατικὴν· δὲν ἐννοεῖ νὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν πείναν, τὰς θλίψεις, τὰς πολλὰς καὶ πολυεῖδεις τοῦ ἐγκοσμίου βίου στερήσεις. Μᾶς προτομαίνει βίον ἐνεργητικῶν, ποικίλων καὶ ἀκαταπάτως ἀνανεουμένων ἡδονῶν· εὐδαιμονίαν ἀγνωστον εἰς τὴν γῆν, εὐδαιμονίαν ὑπερβαίνουσαν τὰ ὅρια καὶ τῆς φαντασίας καὶ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ ἀνθρώπου. Βάσις τοῦ συστήματος αὐτοῦ εἶναι ἡ διοργάνωσις τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν· ὁ ἀνθρώπος γεννᾶται μὲ πάθη πηγάζοντα ἐξ αὐτῆς τῆς ἰδίας του φύσεως, καθὼς ὅλαι αὐτοῦ αἱ φυσικαὶ καὶ διανοητικαὶ δυνάμεις. Τὰ πάθη ταῦτα εἶναι τὰ κύρια, τὰ μοναδικὰ ἐλατήρια τῶν πράξεων του· διὰ τῶν παθῶν κινεῖται αἱ δυνάμεις, διότι τίποτε δὲν ἐνεργοῦμεν, ἂν σκοπὸς τῆς ἐνεργείας μας δὲν ᾖ ἡ ἐκπλήρωσις ἐπιθυμίας, πάθους, ἀνάγκης φυσικῆς· ὅλαι ἄρα αἱ κοινωνικαὶ σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου πηγὴν ἔχουν τὸ σύστημα τῶν παθῶν αὐτοῦ. Αἱ ἀνθρώπιναι πράξεις, ὡς ἀποτέλεσμα τῶν παθῶν, εἶναι καλὰ μὲν, ὅταν τὰ μέσα τῆς εὐχαριστήσεως αὐτῶν, ὅσα αἱ κοινωνικαὶ περιστάσεις ἐπιτρέπουν, συμβιβάζονται μὲ τὰ συμφέροντα τῶν ἄλλων, κακὰ δὲ εἰς τὴν ἐναντίαν περίπτωσιν. Ἡ αὐτὴ κλίσις, τὸ αὐτὸ πάθος, ὠθοῦν τὸν ἀνθρώπον ἄλλοτε μὲν εἰς πράξεις ὑψηλῆς ἀρετῆς, ἄλλοτε δὲ εἰς κακουργήματα. Δὲν βλέπομεν καθ' ἡμέραν τὸν ἔρωτα, τὴν φιλίαν, τὴν φιλοστοργίαν, τὴν φιλοδοξίαν, τὴν φιλοθηρησίαν αὐτὴν, προξενουντα ἀποτελέσματα πάντη διάφορα, καὶ ἐκ διαμέτρου ἀντίθετα; Τὸ κακὸν λοιπὸν δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὰς ἐμφύτους κλίσεις του, ἀλλὰ μόνον εἰς τὰς κοινωνικὰς περιστάσεις, αἵτινες, ἀντὶ ν' ἀφῇσιν εἰς τὰς κλίσεις ταύτας εὐτυχὴ καὶ δικαίαν διόδον, ἀφίνουν ἐμπροσθεν αὐτῶν ἀνοικτὰς τὰς ὁδοὺς ὅλας τῆς ἀπάτης καὶ τῆς ἀνιμίας· ὥστε, ἐπειδὴ τὰ πάθη τοῦ ἀνθρώπου εἶναι πάντοτε τὰ αὐτὰ, ἐπειδὴ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις δὲν ἔμπορεῖ νὰ μεταβληθῇ, ὁ Φουριέ φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ διοργανωθῇ ἡ κοινωνία εἰς τρόπον τοιοῦτον, ὥστε νὰ διευκολύνεται ἡ ἀνάπτυξις τῶν παθῶν. Οἱ θεσμοί, λέγει, ἔγειναν διὰ τὸν ἀνθρώπον, ὅχι ὁ ἀνθρώπος διὰ τοὺς θεσμούς· ὅθεν, ἀντὶ νὰ θέλωμεν νὰ κατευναζώμεν τὰ πάθη, ἀπειράκις προκριτότερον εἶναι νὰ τὰ κάμνωμεν ὠφέλιμα. Μήπως ἡ σοφία τοῦ Δημιουργοῦ πρέπει νὰ ᾖ ὀλιγώτερον ἀξιοθαύμαστος εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν παθῶν, παρ' ὅτι εἰς τὴν τῶν λοιπῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων; ἂν ὁ Θεὸς ἐπλάσε τὰ πάθη, προοριώσας βεβαίως εἰς αὐτὰ χρῆσιν ἀξίαν τῆς δημιουργικῆς του σοφίας, τὰ ἐπλάσε διὰ κοινωνίαν εἰς τὴν ὁποίαν, διὰ τῆς συμφωνίας των, θέλουν παράγει ἀρμονίαν τόσον ὥραιαν, ὅσον φρικτὴ εἶναι ἡ ἀταξία τὴν ὁποίαν αἱ συγκρούσεις καὶ ἀλληλομαχίαι των γεννοῦν εἰς τὴν σημερινὴν κακῶς διοργανωμένην κοινωνίαν. Ἐκ τῆς ἰδέας ταύτης ὁρμώμενος, ὁ Φουριέ ἐμβαίνει εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τῆς ἀνθρωπίνης εἰραρμένης καὶ τῆς παγκοσμίου ἐνότητος. Νέος Νεύτων, ἀνακαλύπτει εἰς τὸν ἡθικὸν κόσμον τὴν ἑλλειν ὡς νόμον γενικὸν καὶ ὑπέρτατον ἀρμονίας καὶ τάξεως· καθὼς, λέγει, ἡ ὕλικὴ ἑλξίς κρατεῖ τὰ οὐράνια σώματα ἐντὸς τῶν τροχιῶν των, καὶ διατηρεῖ τὴν θαυμαστὴν τῶν κινήσεων αὐτῶν ἰσορροπίαν, οὕτως ἡ ἡθικὴ ἑλξίς τῶν παθῶν

πρέπει νὰ ἦναι ὁ γενικὸς νόμος καὶ κανὼν τῶν κοινωνιῶν, ὅταν ἐμβῇ ἡ ἀνθρωπότης εἰς τὴν τροχίαν τῆς εἰσαρμένης τῆς.

Ὁ Φουριεῖ ἐρχεται εἰς τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ συστήματός του, καὶ ἐδῶ παρουσιάζεται ἡ φάλαγγ καὶ τὸ *phalanstère*· ἰδοὺ ἡ περὶ τούτου σειρὰ τῶν ιδεῶν του. Βάσις τῆς ἐνεστώσης κοινωνίας εἶναι ὁ διαμελισμός· πᾶσα οἰκογένεια ἔχει κατοικίαν ἰδιαιτέραν, ἐργασίαν ἰδιαιτέραν, οἰκονομίαν ἰδιαιτέραν. Τὸ σύστημα τοῦτο γεννᾷ ἅπειρα ἀτοπήματα· ὁ διαμελισμός, διαιρῶν τὰς παραγωγικὰς δυνάμεις, ἀντιπαράταττον αὐτὰς πρὸς ἀλλήλας, προξενεῖ περιπλοκάς λυπηρὰς καὶ ζημίας, ἐναντίας εἰς τὴν αὐξήσιν καὶ τελειοποίησιν τῆς παραγωγῆς. Ἡ γῆ, διαιρουμένη εἰς μερίδια, κατατεμενομένη ἀπὸ ὁδούς καὶ δουλείας παντὸς εἶδους, γεωργομένη χωρὶς γνῶσιν ἀκριβοῦς τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους, μὲ μέσα πάντοτε κατώτερα τῶν ἀναγκῶν, δὲν παράγει σχεδὸν οὔτε τὸ τέταρτον τῶν ὅσα ἤθελε παράξει διὰ καλλιτεργίας γενικωτέρας. Ἡ κοινωνία λοιπὸν, ἂν καὶ πλουσία κατὰ τὸ φαινόμενον, πραγματικῶς εἶναι πτωχὴ, διότι ὁ μέσος ὅρος τοῦ κατ'οἰκονομίας εἰσοδήματος μόλις ἐπαρκεῖ εἰς τὰς πρώτας ἀνάγκας τοῦ βίου. Τὰ οἰκιακὰ ἐξοδα ἐπίσης εἶναι ὑπερβολικὰ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν οἰκογενειῶν, καὶ ἤθελαν μεγαλῶς ἐλαττωθῇ, ἂν πολλὰ οἰκογενεῖαι ὁμοῦ συνήρχοντο εἰς συγκατοικίαν· τοῦτο μᾶς ἀποδεικνύει καθ'ἐκαστὴν ἡ πείρα· ἂν οἱ εἰς τὸ νοσοκομεῖον νοσοκομούμενοι ἀσθενεῖς ἐπρόκειτο νὰ διατηρηθῶσιν ἕκαστος ἰδίως, τὸ μὲν Κράτος ἤθελεν ὑποστῇ τετραπλασίαν ἔσως δαπάνην, αὐτοὶ δὲ ἤθελαν ἔχει ὑπηρεσίαν καὶ θεραπείαν καταπολλὰ κατωτέραν. Ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς ἠθικῆς, τὰ ἀποτελέσματα τοῦ διαμελισμοῦ δὲν εἶναι ὀλιγώτερον λυπηρά· ἡ διαίρεσις τῶν οἰκογενειῶν γεννᾷ τὴν ἀλληλομαχίαν τῶν συμφερόντων, καὶ ἀναπτύσσει μὴ μίαν αἰσθήματα μίσους καὶ δυσπιστίας· ὥστε τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἀδίκων καὶ παρανόμων πράξεων τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν διαμελισμὸν τοῦτον τῶν οἰκογενειῶν χρεωστέεται. Καὶ τέλος πάντων, ὑπὸ τὴν ἐποψιν αὐτὴν τῶν ὠραίων τεχνῶν, ὑπὸ τὴν ἐποψιν δηλαδὴ τῆς αἰσθήσεως τοῦ καλοῦ, ὁ διαμελισμός δὲν εἶναι περισσότερον ἀξιοσύστατος. Ἀς λάβωμεν ὡς παραδείγμα τὴν ἀρχιτεκτονικὴν· διατὶ αἱ δημοτικαὶ οἰκοδομαὶ εἶναι ὠραιότεραι τῶν ἰδιωτικῶν; διότι ὁ διαμελισμός τῶν οἰκογενειῶν, πολλαπλασίων μικροτομικῶς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου, πολυειδῆ, μικρὰ καὶ μικροπρεπῆ ἀποτελεῖ καὶ τῶν εἰς τὰς ἀνάγκας ταύτας ἐγειρομένων οἰκοδομῶν τὰ μέρη, ἐνῶ τὰ δημοτικὰ κτίρια, χρησιμεύοντα εἰς ἀνάγκας ὁμάδος μεγαλητέρας, εἶναι καὶ μεγαλοπρεπέστερα.

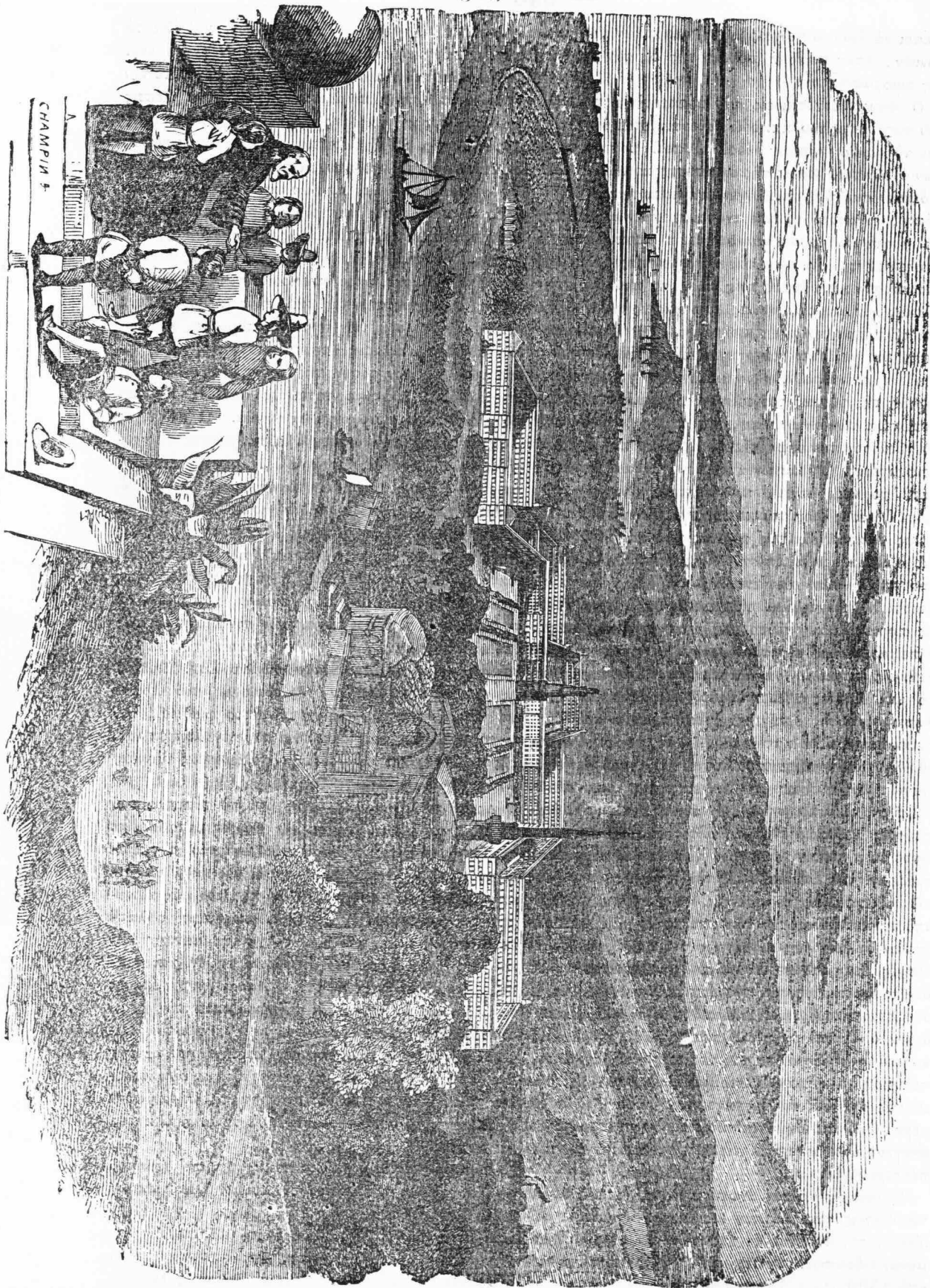
Συμφώνως μὲ τὰς ἀνωτέρω ιδέας, θέτει ὁ Φουριεῖ τὰς βάσεις τῆς νέας του κοινωνίας. Ὀνομάζει *phalange* τὸν δῆμον ἢ τὸ ἄθροισμα τῶν συνοικισθησάντων ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς πρέπει νὰ ἦναι ἀπὸ 1500 μέχρι 1800, ἢ 400 περίπου οἰκογενεῖαι, *phalanstère* δὲ τὸ χωρίον, ἥτοι τὴν κατοικίαν τῆς *phalange*. Τὸ *phalanstère* διαιρεῖται εἰς δύο διακεκριμένα μέρη· τὸν μέγαν οἶκον, καὶ τὰς γεωργικὰς οἰκοδομὰς εἰς τὰς ὁποίας περιέχονται ὅλα τὰ

ἐργοστάσια τῶν μεγάλων βιομηχανιῶν, καὶ ὅλα τὰ εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ἀναγόμενα. Καὶ αἱ τελευταῖαι αὗται οἰκοδομαὶ εἶναι κατὰ τὴν τέχνην καὶ τὴν ποικιλίαν ἀξιοθαύμαστοι· διότι βλέπεις ἐκεῖ σταύλους καὶ μάνδρας ἀπεράντους, καὶ ἀποθήκας παντὸς εἶδους, αὐλὰς ἐκτεταμένας καὶ διαιρουμένας διὰ κυκλίδων πολυχρῶμων, ὥς νὰ βόσκωσι κατ'εἶδος χιλιάδες πολλὰ ὀρνίθων καὶ ἄλλων πτηνῶν οἰκιακῶν, καὶ κήπους τερπνοὺς, καὶ βρύσεις ἀφθόνους. Μεταξὺ τούτων καὶ τοῦ κυρίως *phalanstère*, τοῦ μεγάλου δηλαδὴ οἴκου, ἐκτείνεται αὐλὴ μεγάλη καὶ μεγαλοπρεπὴς, ὅπου συναθροίζονται ἐν ἡφ'σάλπιγγος, περὶ τὰς σημαίας καὶ τοὺς ἀξιωματικούς αὐτῶν, τὰ διάφορα τῶν ἐργατῶν τάγματα, ἀναχωροῦντα, μὲ τὰς ἀμάξας, τοὺς ἵππους καὶ τὰ ἐργαλεῖά των, εἰς τὸν τόπον τῆς ἐργασίας τοῦ ἕκαστον, ἐπικρατούσης πάντοτε τοσαύτης φαιδρότητος καὶ εὐθυμίας, ὥς ἂν ἀπῆρχοντο εἰς γάμον. Ὁ δὲ μέγας οἶκος, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου ὑψοῦται πύργος παμμεγέθης, καλούμενος *Pύργος τῆς Εὐταξίας*, διότι ἐκεῖθεν ἀποστέλλονται διὰ σημείων εἰς ὅλα τὰ μέρη αἱ διαφοροὶ διαταγαί, περιέχει οἰκήματα καὶ δώματα παντὸς εἶδους, ἀρμυζόντα εἰς ὅλας τὰς τάξεις, εἰς ὅλους τοὺς βαθμοὺς, εἰς ὅλας τὰς ἡλικίας. Ἐκκλησία, θέατρον, ἡλύσιον πεδίων καὶ μεγίστη ὑελοσκέπαστος στοά, θερμινομένη μὲν τὸν χειμῶνα, ἀερίζομένη δὲ τὸ θέρος, εἶναι οἱ τόποι τῶν κοινῶν συναθροίσεων, τὰς ὁποίας κάνεις καιρὸς τοῦ ἔτους, κάμμία τῆς ἀτμοσφαιρᾶς μεταβολὴ δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ. Πρόσθετες εἰς ταῦτα τὴν εὐκολίαν τῆς διανομῆς τοῦ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ ὕδατος, τοῦ θερμοῦ ἀέρος ἢ ἀτμοῦ, τοῦ φωτός κτλ., καὶ ἔχεις ἰδέαν τινὰ τῆς μεγαλοπρεπείας, τῆς καλλονῆς καὶ συγχρόνως τῆς οἰκονομίας τῆς νέας *phalanstère* ἀρχιτεκτονικῆς.

Ἀς μὴ νομίσῃ κανεὶς ὅμως ὅτι τὸ σύστημα τοῦ Φουριεῖ εἶναι ἡ κοινοκτησία. Ὁ Φουριεῖ καταδικάζει τὴν κοινοκτησίαν· ἡ περιουσία ἑκάστου ἀντιπροσωπεύεται δι' ἀναλόγου ἀριθμοῦ μεριδίων, μὲ δικαίωμα ὑποθήκης ἐπὶ τοῦ ὅλου πλούτου τῆς κοινότητος. Φυλάττομένης δὲ τῆς ἰδιοκτησίας, φυλάττεται κατ'ἀνάγκην καὶ ἡ ἀνισότης τῆς διαίτης· ὅθεν καὶ οἰκήματα ὑπάρχουν διαφόρων τιμῶν, καὶ τράπεζαι διαφόρων βαθμῶν, κτλ. Δύναται λοιπὸν ἕκαστος νὰ ζῇ κατ' ὅν ἀρέσκειται τρόπον, κατὰ τὴν ὁρεξίν δηλαδὴ καὶ τὴν κατάστασιν του· καὶ ἔχει μὲν τὸ ἰδιαιτέρον του οἶκον, ἂν θέλῃ δὲν κοινωνεῖ μὲ κανένα· ἔχει δὲ συγχρόνως καὶ τὸ εὐχερύτερον ἀναμειβόλως πλεονέκτημα, τοῦ νὰ ἡμπορῇ κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας νὰ συναναστρέφεται μὲ τὰ μέλη ὅλα τῆς κοινότητος.

Ἰδοὺ πῶς αὐτὸς ὁ Φουριεῖ περιγράφει τὴν θέαν τοῦ *phalanstère*, τοῦ ὁποίου τὴν εἰκόνα βλέπει κατωτέρω ὁ ἀναγνώστης.

« Ἡ γῆ, λέγει, ἔχουσα ἕκτασιν μίαν τοῦλάχιστον » τετραγωνικῆς λεύγας, ποτίζεται ἀπὸ διαιγυγὴ καὶ » ἀφθονα ὕδατα, διακόπτεται ἀπὸ ὠραίους λόφους, » καὶ εἶναι ἐπιδεκτικὴ καλλιτεργειῶν διαφόρων ... Ἡ » ἐταιρία θέλει φροντίσει ὥς, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ταπεινότερα τῶν ἐργῶν, νὰ ὑπάρχῃ ἡ ἀνάλογος πολυτέλεια. Τὰ φαῖα ἐνδύματα τοῦ τάγματος τούτου τῶν

Τὸ φιλανστίριον.

» ἐργατῶν, τὰ κοινὰ ἐνδύματα τοῦ τάγματος ἐκείνου | οὐ λάβα πανευφρόσυνον, ἰδίως τὰ τάγματα ταῦτα ἐρ-
» τῶν θεριστῶν, θέλουν κοσμεῖσθαι μὲ κεντήματα, | οὐ γαζόμενα, ὑπὸ τὴν σκιάν ποικιλοχρόμων σκητῶν,
» ζώνας καὶ πῖλους ὁμοιοῦς ὄρφους ... ὅταν, εἰς κοι- | οὐ περιεττόμενα μὲ σημαίας καὶ μουσικὰ ὄργανα,

» ψάλλοντα ὕμνους κατὰ χρόν ἐῖς τὰς πορείας των,
» ὅταν ἰδῇς τὴν ἐξοχὴν στολισμένην μὲ σκιάδας καὶ
» περιστύλια, ἀντὶ καλυθῶν ἀχυροσκεπάστων, πι-
» στεύεις τότε ὅτι εὐρίσκεισαι εἰς χώραν μαγικὴν, εἰς
» τὴν γῆν αὐτὴν τῶν Μακάρων... Θεωροῦμεναι ἀπὸ
» μέρος ὑψηλόν, αἱ πεδιάδες τῆς φάλαγγος ὁμοιάζουν
» στρατόπεδον μέγα, τοῦ ὁποῦ οὗ στρατὸς ἐκτελεῖ
» διαφόρους ἐλιγμούς, ἕκαστος τῶν ὁποίων παρι-
» στάνει ἓνα τῶν κλάδων τῆς γεωργικῆς ... Εἰς τὸ
» κέντρον τῆς περιφερείας ταύτης, ὑφύται μεγα-
» λοπρεπῶς τὸ *palatseïon*, ἡ ὁ γενικὸς οἶκος,
» κτλ. »

Ο ΥΠΟΚΟΜΗΣ ΤΗΣ ΒΡΑΖΕΛΟΝΝΗΣ.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΝΕΩΤΑΤΟΝ.

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

(Συνέχεια. Ἰδὲ φυλᾶδιον ΔΖ΄.)

ΙΑ΄

ΔΙΗΓΗΣΙΣ.

Ἡ πονηρία τοῦ καρδινάλιου δὲν ἄφινεν εἰς τὸν πρέσβυν πολλὰ πράγματα νὰ εἰπῇ. Ἐν τούτοις, ἡ λέξις ἀποκατάστασις ἐπροξένησεν ἐντύπωσιν εἰς τὸν βασιλέα, ὅστις, ἀπεινόμενος πρὸς τὸν κόμητα, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ εἶχε προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμούς ἀφ’ οὗ ἐμδῆκεν, εἶπε·

— Κύριε, λέγε μου, σὲ παρακαλῶ, ποῖα εἶναι ἡ κατὰστασις τῶν πραγμάτων εἰς τὴν Ἀγγλίαν; Ἐρχεσαι ἀπ’ ἐκεῖ. εἶσαι Γάλλος, καὶ τὰ παράσημα τὰ ὁποῖα βλέπω λάμποντα ἐπάνω σου ἀναγγέλλουν ἀνθρώπον ἄξιον καὶ διακεκριμένον συγχρόνως.

— Ὁ κύριος, εἶπεν ὁ καρδινάλιος στραφεὶς πρὸς τὴν βασιλομήτορα, εἶναι παλαιὸς ὑπηρετὴς τῆς ἡμετέρας Μεγαλειότητος, ὁ κύριος κόμης τῆς Φέρας.

Ἡ βασιλισσα Ἄννα ἡ Αὐστριακὴ δὲν εἶχε μνημονικόν, ὡς βασιλισσα τῆς ὁποίας ὁ βίος διήλθε μεταξὺ τρικυμιῶν καὶ γαλήνης. Ἐκύτταξε τὸν Μαζαρίνον, τοῦ ὁποῦ τὸ πονηρὸν μερίδιον τῆς ὑπέσχετο μικρὰν τινα κακουργίαν, ἔπειτα ἐστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν Ἀθῶνα, ὡς παρακαλοῦσα αὐτὸν νὰ ἐξηγηθῇ.

— Ὁ κύριος, ἠκολούθησεν ὁ καρδινάλιος, ἦτον εἰς τὸ τάγμα τῶν δορυφόρων Τρεβίλ, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ μακαρίτου βασιλέως ... Ὁ κύριος γνωρίζει ἐντελῶς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου ἔκαμε πολλὰ ταξείδια κατὰ διαφόρους καιροὺς· εἶναι ἄνθρωπος πολλὰ διακεκριμένος ἄξιος.

Αἱ λέξεις αὗται ἠντίκτοντο πράγματα, τῶν ὁποίων ἡ βασιλισσα Ἄννα ἐφοβέτο ν’ ἀνακαλέσῃ τὴν ἐνθύμησιν. Ἀγγλία ἦτον τὸ μῖσός της πρὸς τὸν Ρίσε-λιώ, ὁ ἔως της πρὸς τὸν Βώκκινχαμ· δορυφόρος Τρεβίλ ἦτον ὅλη ἡ Ὀδύσεια τῶν θριάμβων οὔτινες εἶχαν προσεγγίσει παλμούς χαρᾶς εἰς τὴν καρδίαν τῆς

νέας γυναικὸς, καὶ τῶν κινδύνων ὅσοι ὀλίγον ἔλειπε νὰ ἐκρίζωσιν τὸν θρόνον τῆς νέας βασιλίσσης.

Αἱ λέξεις αὗται εἶχαν πολλὴν δύναμιν, διότι ἔκαμαν ἄφωνα καὶ προσεκτικὰ ὅλα τὰ βασιλικά πρόσωπα, τὰ ὁποῖα, μὲ αἰσθήματα πάντα διάφορα, ἄρχισαν ν’ ἀναλύουν συγχρόνως τοὺς μυστηριώδεις ἐκείνους χρόνους, τοὺς ὁποίους οἱ μὲν νέοι δὲν εἶχαν ἰδεῖ, οἱ δὲ γέροντες ἐνόμιζαν διαπαντὸς λησμονημένους.

— Λέγε, κύριε, εἶπεν ὁ ΙΑ΄ Λουδοβίκος, ἐξελθὼν πρῶτος ἀπὸ τὴν ταραχὴν, τὰς ὑποψίας καὶ τὰς ἀναμνήσεις.

— Ναί, λέγε, ἐπρόσθεσεν ὁ Μαζαρίνος, ἀναλαβὼν ὅλην τὴν ἐνέργειαν καὶ φαιδρότητά του, μετὰ τὴν μικρὰν κακίαν τὴν ὁποίαν πρὸς τὴν βασιλίσσαν Ἄνναν ἔπραξε.

— Βασιλεῦ, εἶπεν ὁ κόμης, ἡ εἰμαρμένη ὅλη Καρόλου τοῦ Β΄ μετεβλήθη ὡς ἐκ θαύματος. Ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν ἠμπόρεσαν νὰ πράξουν ἕως ἐκεῖ, ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ τὸ τελειώσῃ.

Ὁ Μαζαρίνος ἐβῆξε, κινήσας ἐπὶ τῆς κλίνης του.

— Ὁ βασιλεὺς Κάρολος ὁ Β΄, ἠκολούθησεν ὁ Ἄθως, ἐβγήκεν ἀπὸ τὴν Ἄγην, ὅχι πλέον ὡς φυγὰς, ἀλλ’ ὡς κατακτητῆς, ἀλλ’ ὡς βασιλεὺς κραταῖος, ὅστις, μετὰ πολυχρόνιον μακράν τοῦ βασιλείου του ταξείδιον, ἐπιστρέφει εὐλογούμενος καὶ ἀνευφημούμενος ἀπὸ τοὺς ὑπηκόους του.

— Μέγα θαῦμα τῷ ὄντι, εἶπεν ὁ Μαζαρίνος, διότι, ἂν αἱ εἰδήσεις ἦναι ἀληθιναί, ὁ βασιλεὺς Κάρολος ὁ Β΄, ὅστις ἐπανήλθεν εὐλογούμενος, ἔφυγεν ἄλλοτε τουφεκίζόμενος.

Ὁ βασιλεὺς ἔμεινεν ἀπαθής.

Ὁ Φίλιππος, ὡς νεώτερος καὶ ζωηρότερος, δὲν ἠμπόρεσε νὰ μὴ γελάσῃ· ἐκολακεύθη δὲ διὰ τοῦτο ὁ Μαζαρίνος, ἐκλαβὼν ὡς ἔπαινον τῆς ἀσειότητός του τὸ γέλιον.

— Τῷ ὄντι, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, θαῦμα ἔγεινεν· ἀλλ’ ὁ Θεός, ὅστις θαυματουργεῖ ὑπὲρ τῶν βασιλέων, κύριε κόμη, μεταχειρίζεται ἐν τούτοις τὴν χεῖρα τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν βουλῶν του. Εἰς τοίους ἀνθρώπους ἰδίως χρεωστεῖ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ὁ βασιλεὺς Κάρολος;

— Καλὲ, διέκοψεν ὁ καρδινάλιος ἀδιαφορῶν ἂν προσέβαλλε τὴν φιλαυτίαν τοῦ βασιλέως, ἡ Μεγαλειότης σου δὲν γνωρίζεις ὅτι τὴν χρεωστεῖ εἰς τὸν κύριον Μώγκ;...

— Τὸ γνωρίζω βέβαια, ἐπανέλαθεν εὐτολμα ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος· ἐρωτῶ μολαταῦτα τὸν κύριον πρέσβυν, ποῖα τὰ αἷτια τῆς μεταβολῆς τοῦ κυρίου Μώγκ.

— Ἡ Μεγαλειότης σου ἐγγίξεις ὅπου πρέπει τὴν χορδὴν, ἀπεκρίθη ὁ Ἄθως, διότι, χωρὶς τὸ θαῦμα περὶ τοῦ ὁποῦ ἐλαβὼν τὴν τιμὴν νὰ λαλήσω, ὁ κύριος Μώγκ ἔμενεν ἴσως ἐχθρὸς ἀκατανίκητος διὰ τὸν βασιλέα Κάρολον. Ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ ἐμβῇ εἰς τὴν κεφαλὴν ἀνθρώπου τινὸς ἰδέα παράδοξος, ἀποκότος καὶ εὐφυῆς, ἐνῷ ἰδέα ἄλλη ἀφοσιώσεως καὶ τόλμης ἐμβαίνειν εἰς ἄλλου πάλιν ἀνθρώπου κεφαλὴν. Ὁ συνδυασμὸς τῶν δύο ἰδεῶν τούτων ἔφερε τοιαύτην